

– Ein möguleiki er at seta granskarum tey krøv, at hesi skulu nýta 90 prosent av síni tíð uppá granskingarverkætlanina, og hini 10 prosent uppá miðling, sigur granskarin Jørn Hurum

Hurum, sum í mong ár hevði havt áhuga í at miðla vísind til almenningin, eitt nú umvegis sendingar í norska kringvarpinum NRK, hevði frammanundan havt sera stóra eydnu at skapa umrøðu um eitt stórt ókent dinosaurfossil á Svalbard. Hann valdi at samstarva við History Channel, ið framleiddi ein dramatiskan dokumentarfilm við heitinum Predator X, sum var at síggja kring allan heim.

– So við og við havi eg lært hvat riggar og hvat ikki riggar. Vilt tú hava okkurt á forsiðuna, so mást tú læna frá filmum, tekniserium ella tónleiki. Við Ida-fundinum søgdu vit, at hetta var sum at finna »the lost ark«, og tað var jú at sipa beinleiðis til Indiana Jones. Somuleiðis við Predator X, ið er ein superhetja í Marvel alheiminum, sigur Jørn Hurum.

Uppmerksemissøkjandi granskari

Spurdur, hvat hann svarar teimum, ið siga, at hann bert vil hava uppmerksemi, og nýtir vísund til egnan vinning, svarar Jørn Hurum beint út:

– Eg vil hava uppmerksemi, tað skal ongin ivi vera um tað. Uppmerksemi er alneyðugt fyri at draga fígging til verkætlanina og eisini at draga tey bestu fólkin til.

Hann tviheldur tó um, at hann fær ongan pening persónliga burtur úr granskingarverkætlanunum, sum hann stendur fyri, hvørki úr dinosaurunum í Svalbard ella Ida-fossilinum. Hetta er hann eisini blivin kannaður fyri.

Uttanhýsis figgjartilgur stuðul –

Hurum er tó ikki bangin fyri at nýta orðið »sponsorat« – er umráðandi, vilt tú sum granskari hava frælsi til at granska í tí, sum tú sjálvur metir er týðningarmikið.

Og tað hevur eisini eydnast Hurum væl at fáa sponsorar til sínar verkætlanir. Oljufeløgini eru sera áhugað í tí uppmerksemi, sum Predator X dinosaurgranskingin á Svalbard gevur, og tær amerikonsku sjónvarpsrásirnar vilja fegin vera við at gera dramatiskar dokumentarsendingar um hesar risastóru og óhugnaligu dinosaurarnar, sum granskararnir finna.

Finn gylta lutin

Jørn Hurum mælir granskarum, ið vilja út við sínum granskingarúrslitum, til eisini at granska journalistiska arbeidsgongd. Eitt nú kanna hvat kemur á forsiðuna og hvussu tað verður orðað. Umframt at fylgja við hvat eitt nú bloggjarar á netinum taka upp. Somuleiðis er umráðandi at hava gott samband við ávísar journalistar, ið hava skil og áhuga fyri nettupp tí, sum man tekst við.

Spurdur um tað ikki er lættari hjá einum fornverufrøðingi, ið arbeidir við sjónligar lutir, eitt nú nakað so forkunnugt sum dinosaurleivdir og aðrar fornverur, at miðla hetta til almenningin, sigur hann, at søgufrøðingar og onnur innan hugvísind eisini kunnu gera sítt fak meira spennandi fyri almenningin. Granskar tú eitt nú í miðaldarsamfeløgum, kanst tú hava eina eina bødils-øks við tær, tá tú skalt siga frá tínum úrslitum, heldur Jørn Hurum.

– Tað snýr seg um at finna gylta lutin. Og at arbeiða við hvussu hetta kann miðlast víðari á skilabesta hátt, sigur Hurum.

Hann viðgongur tó, at ikki øll granskingarøki kunnu hava ágóða av hansara boðskapum um miðling.

– Tað sigur seg sjálvt, at tosa vit um gransking í heilivági og líknandi gransking, ið hevur við mannalív at gera, so er best ikki at veipa ov nógv við ørmunum, sigur Jørn Hurum. Hann heldur kortini, at granskingarstovnar og universitet gera alt ov lítið við at fortelja vanligum fólki hvat teirra gransking gongur út uppá.

Setið samskiftiskrøv til granskarar

Granskingarstovnarnir hava tveir möguleikar at bota uppá støðuna, heldur Jørn Hurum. Antin kunnu teir seta samsskiftisfólk í starv, sum kann

arbeiða saman við granskarum um miðling soleiðis, at ein miðlastrategi liggur klár hvørjaferð okkurt úrslit skal út, ella kunnu stovnarnir seta granskarum sínum samskiftiskrøv longu í starvssetanini.

Granskingarstovnar og universitet hyggja nógv at, um eitt nú Ph.D umsøjarar hava nakrar sonevndar »peer-reviewed« útgávur á ævilýsingini. Hesar eru greinir útgivnar í viðurkendum tíðarritum við fakligum ritstjórum. Men sambært Jørn Hurum áttu universitetini og stovnarnir eisini at hugt at, um viðkomandi er dugnaligur til at miðla sína gransking eisini uttan fyri granskingarumhvørvið.

– Ein möguleiki er eisini at seta granskarum tey krøv, at hesi skulu nýta 90 prosent av síni tíð uppá granskingarverkætlanina, og hini 10 prosent uppá miðling, sigur Jørn Hurum.

Í øllum førum, um granskarar vilja hava síni granskingarúrslit út, so mugu teir hugsa um hvussu hetta best kann miðlast, og tá er umráðandi at skilja arbeidisdagin og arbeidslagi hjá journalistum.

Jørn Hurum endar prátið við eini søgu, ið hann metir lýsir væl trupulleikan, sum granskarar hava í samskiftinum við journalistar.

– So seint sum í dag seinnapartin ringdi ein norskur journalistur til mín, og spurdi, um eg ikki hevði okkurt til hansara. Hann ætlaði sær kanska at skriva eina hálva síðu um Idu. Men bráðliga sigur hann: Tú, kann eg ikki ringja aftur um einar tveir tímar, tí her eru so nógv morð, sum skulu skrivast.